

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
helena.stromback@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet En ny beredskapssektor - för en ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)

Er beteckning: KN2024/00705

Om förändrat uppdrag för Tillväxtverket (2.1 och 2.3.3)

Länsstyrelsen har inget i princip att invända mot utredningens uppmaning till regeringen att se över Tillväxtverkets uppdrag i syfte att renodla detta. Inte heller mot utredningens förslag att tillföra den nya uppgiften att bidra med kunskap om och föreslå åtgärder för industrins omvandling, utveckling och resiliens.

Länsstyrelsen noterar samtidigt att Tillväxtverkets framtida roll diskuteras i andra utredningar, såsom "En ny organisation för förvaltning av EU-medel (SOU 2024:22)". Tillväxtverket föreslås där få ett samlat ansvar för sammanhållningspolitiska regionalfonden, fonden för rättvis omställning samt socialfonden. Detta skulle innebära att Tillväxtverkets nuvarande främjandeuppdrag blir mer omfattande.

I sammanhanget vill Länsstyrelsen framhålla att regioner, kommuner och länsstyrelser har viktiga roller i arbetet med regional utveckling, vilket även aktualiseras när beredskapshänsyn ska integreras. Oavsett framtida inriktning för Tillväxtverket vill Länsstyrelsen lyfta fram att den nuvarande främjarroll för regional utveckling som Tillväxtverket besitter i Sverige fortsatt är viktig, särskilt i relation till Sveriges hantering av EU-medel och stöd till regionerna i deras regionala utvecklingsuppdrag.

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till en ny beredskapssektor för industri, bygg och handel (2.2 och 2.6)

Utredningen tar, med rätta, sin utgångspunkt i de resonemang runt beredskapssektorer som förs i *Struktur för ökad motståndskraft*. Enligt denna ska en beredskapssektor bland annat vara avgränsad, specifik och omfatta viktiga samhällsfunktioner med starka beroendeförhållanden sinsemellan. Industri, bygg och handel omfattar en stor del av den svenska ekonomin och sysselsättningen och kan knappast sägas uppfylla kriterierna att vara avgränsad eller specifik. Som utredningen också konstaterar faller viktiga delar av handeln in under andra beredskapssektorer och detsamma gäller även industrin, där försvarsindustrin dessutom är nära knuten till det militära försvaret.

Länsstyrelsen ser en risk att den föreslagna beredskapssektorn skapar ytterligare gränsdragningsproblem i förhållande till befintliga sektorer. Därtill kan det mycket breda ansvarsområdet innebära svårigheter att identifiera och genomföra konkreta åtgärder. Slutligen är, som Försvarsberedningen konstaterar, tid en viktig faktor att beakta. Uppbyggnaden av en ny beredskapssektor med uteslutande myndigheter som idag inte är beredskapsmyndigheter riskerar att ta lång tid.

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att de viktigaste industri- och handelsföretagen snarast identifieras och att lämpliga statliga myndigheter tar ansvar i utvecklingen av deras beredskap. Det bör göras inom ramen för tillämpliga beredskapssektorer. Det bör också övervägas att förtydliga eller i förekommande fall utvidga befintliga sektorer ansvar för industri och handel i sina respektive sektorer.

Länsstyrelsen bedömer att det alltid kommer finnas viktiga näringsidkare som faller utanför existerande sektorer. För de industrier och den handel eller andra näringsidkare som inte omfattas av någon annans uppdrag – bör det förtydligas att det geografiska områdesansvaret träder in. Civilområdesansvariga länsstyrelser, och övriga länsstyrelser, har god kännedom om sina geografiska områden och de viktiga aktörer som finns däri. De är redan idag integrerade i existerande planeringsstrukturer och har i många fall redan kontakt med berörda aktörer.

Den under sista delen av kalla kriget verksamma funktionen "Försörjning av industrivaror" fokuserade på vissa varuslag som inte

ingick i andra sektorer. Det var dock i praktiken länsstyrelserna som hade en viktig roll i att hålla kontakten med och stödja företagen, medan civilbefälhavaren samordnade verksamheten med andra delar av totalförsvaret och kunde ge prioriteringar.

Länsstyrelsen delar utredningens syn att Tillväxtverket bör bli beredskapsmyndighet (2.3)

Länsstyrelsen ser i första hand att respektive sektorsmyndighet bör vara den primära kontaktpunkten för företag i den konkreta planeringen, kompletterat med geografiskt områdesansvariga myndigheter. Länsstyrelsen ser dock värdet av att det på nationell nivå finns en myndighet som kan bistå i detta arbete, som kan utgöra motpart till vissa av näringslivets organisationer och som kan hålla samman samverkan med andra viktiga nationella aktörer såsom RISE. Länsstyrelsen anser dock inte att byggnads- och reparationsberedskapen bör organiseras på det sätt som utredningen föreslår, eller att Tillväxtverket bör ha ansvar inom ramen för denna (se nedan).

Länsstyrelsen konstaterar att utredningen föreslår att Tillväxtverket ska vara den primära statliga aktören i relation till industri och handel, medan Försvarsberedningen och MSB anser att MSB bör ha den rollen. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att den kunskap och de kontakter som Tillväxtverket har genom sitt främjandeuppdrag gör myndigheten lämpad att ta en större roll i arbetet med civilt försvar. Länsstyrelsen erinrar i sammanhanget om att länsstyrelserna har i uppdrag att främja regional utveckling och tillväxt.

Länsstyrelsen delar utredningens syn att Sveriges Geologiska Undersökning bör bli beredskapsmyndighet (2.4)

Länsstyrelsen delar utredningens syn att Statens geologiska Undersökning har viktiga uppgifter att fylla under kriser och höjd beredskap och att det därför är motiverat att myndigheten blir en beredskapsmyndighet. I sammanhanget är det dock viktigt att också framhålla den viktiga roll som Statens Geotekniska Institut har som stöd till bland annat räddningstjänster för att i akuta situationer bedöma risker vid ras

Länsstyrelsen delar utredningens syn att Boverket bör bli beredskapsmyndighet (2.5)

Länsstyrelsen delar även utredningens syn att Boverket har viktiga uppgifter att fylla under kriser och höjd beredskap och att det därför är motiverat att myndigheten blir en beredskapsmyndighet.

Länsstyrelsen har dock en delvis annorlunda syn på vilka beredskapsförberedelser som bör falla inom ramen för Boverkets ansvar än vad utredningen har. Boverkets beredskapsansvar bör fokuseras på försörjning av varor till byggindustrin, exempelvis i linje med de uppdrag myndigheten har genomfört att kartlägga behovet av cement i Sverige. Därtill kan Boverkets expertis komma att bli viktig i händelse av stora befolkningsrörelser, om behov uppstår att snabbt uppföra bostäder för många människor. Länsstyrelsen anser dock inte att byggnads- och reparationsberedskapen bör vara organiserad på så sätt som utredningen föreslår, eller att Boverket bör ha ansvar inom ramen för denna (se nedan).

Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag om organisering av byggnads- och reparationsberedskap (2.3.2 och 2.5.1)

Byggnads- och reparationsberedskapen var under kalla kriget en sammanhållen organisation med central ledning och en regional organisation för att kunna organisera och prioritera nybyggnads-, reparations- och röjningsarbeten dit de mest behövdes utifrån totalförsvarets behov. Länsstyrelsen bedömer, liksom ett stort antal andra aktörer, att det finns behov av en återupprättad Byggnads- och reparationsberedskap. Denna bör dock hållas samma i en organisation, med regional förankring, på det sätt som var tänkt innan den avvecklades 2007. Att dela upp ansvaret på flera myndigheter, som dessutom till stor del saknar regional förankring, skulle försvåra möjligheterna att leda och prioritera de resurser som knyts till beredskapen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anneli Hulthén med beredskapshandläggare Thomas Eneström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också projekthandläggaren Andreas Kurdve medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.